

Pražské výletní restaurace ožily

Položili jste si otázku, kam jezdili Pražané na rekreaci, když ještě neměli své chaty? Odpověď v té nejlepší podobě nabízí výstava Pražské výletní restaurace s podtitulem „Zelené útulky“ Pražanů v proměnách 19. a 20. století. Expozici v budově Muzea hlavního města Prahy až do 20. března 2011 doplňuje i hospůdka s občerstvením. O výstavě jsme si povídali s jejím autorem, Mgr. Tomášem Dvořákem.

Jak vznikl nápad uspořádat výstavu „zelených útulků“ Pražanů?

Měli jsme pozitivní ohlas na výstavu Pražské kavárny. Byla to v našem muzeu novinka, která byla publikem velmi dobře přijata. Přemýšleli jsme, jak tuto myšlenku oprášit a ztvárnit ji trochu jinak. Do toho přišla nabídka Karla Šlechtý, potomka pražských restaurátérů, kteří měli vyhlášený podnik ve Stromovce. Bohužel pan Šlechta už nestihl podpořit exponáty minulou výstavu o pražských kavárnách. Ale sdělil nám, pokud bychom připravovali expozici o výletních restauracích, byl by ochoten zapůjčit celou řadu předmětů. Zalíbilo se mi to jako dobrý nápad a rezonovalo to i u kolegů. Téma je přitažlivé pro návštěvníky, ale má i odborný rozměr, není to jen taková oddechová záležitost.

Kolik jste s přípravou výletních restaurací strávil času?

Výstavu jsme připravovali asi dva roky. Před 18 měsíci jsme začali s informační kampaní. Na webových stránkách magistrátu a využitím našich osobních kontaktů jsme se snažili uvést do povědomí, že připravujeme výstavu a od soukromých sběratelů bychom rádi získali předměty spojené s konkrétními restauracemi, například nádobí, fotografie a podobně.

Odezva se dostavila?

Ozvali se jednotlivci, většinou potomci provozatelů restaurací. Například paní Milotová, jejíž dědeček vlastnil podnik na Letné, nabídla spolupráci. Přes osobní kontakty jsme se dostali do restaurace U Neužilů na Slapech, která po léta vytvářela určitý symbol tohoto typu pohostinství. Restaurace funguje od 18. století a od roku 1901 ji provozuje s přestávkou jedna rodina. Nabídli nám předměty, které sice na první pohled nevypadaly moc dobře, ale díky profesionalitě našich konzervátorů jsme z nich vytvořili velmi atraktivní exponáty.

Jaký nejcennější nebo nejkurióznější předmět objeví návštěvníci na výstavě?

Pro mne nejkurióznější exponát pocházející z našich muzejních sbírek je prapor dobročinného a vzájemně se podporujícího spolku kuřáků



v Michli z dvacátých let minulého století. Pozoruhodné je i nádobí z Šlechtovy restaurace a restaurace na Letné. Nemohu opominout unikátní automat na likéry od Neužilů. Po vhození mince do přístroje se z lahve odměřil a nalil malý „panák“ lihoviny. Zaujme nejen samotná funkce, ale i přiložený návod k obsluze. Tyto předměty dobře vypovídají nejen o restaurátorství (restaurátérství), ale i o tehdejší době. Výstava nabízí i stovky fotografií. Například pohlednice z výletních restaurací, které tehdy byly v módě, mají obrovský náboj. Chtěli jsme však představit především trojrozměrné předměty. Proto je mnoho fotografií obsaženo v dobové brožuře jako „Cesta ven z dusné Prahy“, nebo do „zelených útulků“. Použili jsme tehdy oblíbené reklamní slogany. Český svět v roce 1915 kupříkladu napsal, že Pražanům přeje štěstí, že mají kde pěkně odpočívat, protože mají řadu zelených útulků. Myslel tím právě výletní restaurace. Nacházely se nejen v Podolí, ale i v centru Prahy. Výlety mohly být velmi krátké, ale i na vzdálenější místa jako na Živohošť, do Klánovic nebo až k Berounu. Vyráželo se různými směry a dopravními prostředky – vlakem, parníkem, tramvají i na kole. A o té přepravě výstava také je.

Výletní restaurace vyhledávali spíše páni, dámy, nebo to byla smíšená společnost?

Za odpočinkem vyrážely celé rodiny. Ob-

chodně založení restaurátéři se zaměřovali na rodiny pod heslem „Vyjeďte z té dusné Prahy, z otráveného vzduchu do čistého prostředí! My vám tu nabízíme pohostinství, ale i různé atrakce pro děti.“ Často se pronajímaly i letní byty a pokoje. Většina hostů pocházela ze střední vrstvy, která tehdy nejezdila na chaty, ale právě na letní byty do pražského okolí. Celý „průmysl výletních restaurací“ na ně spoléhal.

Když byste chtěl pozvat na výstavu dámy, co byste doporučil jejich pozornosti?

Určitě je zaujme dobová móda. Najdou tu inzeráty na oblečení i ukázky dobového odívání, v němž páni a dámy navštěvovali restaurace. Zmínil jsem se o rekreaci rodin, ale výlety podnikaly i nejrůznější spolky. Ve stavovském časopisu Hostimil se zhusta psávalo, že se členové spolků vydávali na výlety doprovázeni svými rodinnými příslušníky. Akcí Klubu českých turistů se samozřejmě účastnily ženy. Historické fotografie to dokládají. A ženskému oku a duši jistě bude blízké i dobové vybavení restaurací a jejich kuchyní.

za rozhovor poděkoval Pavel Kačer

